

REGULAMIN UŻYWANIA ZNAKU CZERWONEGO KRZYŻA I CZERWONEGO PÓŁKSIĘŻYCA

*przyjęty przez
Radę Delegatów Międzynarodowego Ruchu CK i CP
w listopadzie 1991 roku w Budapeszcie
(Rezolucja nr 5)*

POLSKI CZERWONY KRZYŻ
Zarząd Główny
00-561 Warszawa , ul. Mokotowska 14
tel./fax: + 22 32612 39
e-mail: mph@pck.org.pl

**Regulamin Używania Znak
Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca
przez stowarzyszenia krajowe**

WSTĘP

1. Cel Regulaminu	5
2. Podstawy prawne	5
3. Zastosowanie	5
4. Treść Regulaminu	5

ROZDZIAŁ I. ZASADY OGÓLNE 6

Artykuł 1 Cele używania znaku

Artykuł 2 Uprawnienia stowarzyszeń krajowych

Artykuł 3 Prestiż i poszanowanie znaku

Artykuł 4 Rozróżnienie dwóch funkcji znaku

Artykuł 5 Graficzna forma znaku

Artykuł 6 Widoczność znaku używanego w celach ochronnych

Artykuł 7 Uregulowania wewnętrzne stowarzyszenia krajowego

ROZDZIAŁ II. OCHRONNE UŻYCIE ZNAKU

DZIAŁ 1 ZASADY OGÓLNE

Artykuł 8 Zgoda władz i warunki używania znaku

DZIAŁ 2 OSOBY

Artykuł 9 Personel medyczny stowarzyszenia krajowego

DZIAŁ 3 OBIEKTY

Artykuł 10 Jednostki medyczne i środki transportu sanitarnego stowarzyszenia krajowego

Artykuł 11 Szczególne zasady znakowania

Artykuł 12 Fakultatywne sygnały rozpoznawcze

Artykuł 13 Oznaczenia w czasie pokoju

DZIAŁ 4 ZASADY SZCZEGÓLNE

Artykuł 14 Równoległe używanie znaku w celach ochronnych i informacyjnych

Artykuł 15 Stowarzyszenia krajowe państwa neutralnego lub innego państwa nie będącego stroną konfliktu

ROZDZIAŁ III. UŻYWANIE INFORMACYJNE ZNAKU

DZIAŁ 1 OSOBY

Artykuł 16 Członkowie i pracownicy stowarzyszenia krajowego
Artykuł 17 Młodzież Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycyca
Artykuł 18 Inne osoby upoważnione przez stowarzyszenie krajowe do noszenia znaku

DZIAŁ 2 OBIEKTY

Artykuł 19 Budynki i lokale użytkowane przez stowarzyszenie krajowe
Artykuł 20 Budynki i lokale należące do stowarzyszenia krajowego nie zajmowane przez stowarzyszenie
Artykuł 21 Szpitale, punkty pomocy, środki transportu stowarzyszenia krajowego
Artykuł 22 Punkty pomocy i ambulanse kierowane lub użytkowane przez osoby trzecie

DZIAŁ 3 UPOWSZECHNIANIE I POZYSKIWANIE DOCHODÓW

Artykuł 23 Kampanie i imprezy organizowane przez stowarzyszenie krajowe
Artykuł 24 Prośby osób trzecich o wyrażenie zgody na używanie znaku

DZIAŁ 4: ZASADY SZCZEGÓLNE

Artykuł 25 Współpraca z innymi organizacjami
Artykuł 26 Medale i inne dowody uznania
Artykuł 27 Oznakowanie transportów z darami i pomocą

ZAŁĄCZNIKI

Rezolucja nr 5 Rady Delegatów, Budapeszt, 30 listopada 1991 roku
Raport MKCK dotyczący rewizji Regulaminu
Rezolucja przedstawiona przez MKCK
Uwagi ogólne na temat Regulaminu
Wdrażanie i przestrzeganie Regulaminu

WSTĘP

1. Cel Regulaminu

Niniejszy Regulamin Używania Znaku Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycyca (zwany dalej Regulaminem) precyzuje różne możliwości używania przez stowarzyszenia krajowe znaku czerwonego krzyża i czerwonego półksiężycyca na białym tle, w ramach ustaleń międzynarodowego prawa humanitarnego i podstawowych zasad Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycyca (zwanego dalej Ruchem).

2. Podstawy prawne

Regulamin opiera się na Konwencjach Genewskich z 12 sierpnia 1949 r., a w szczególności na I Konwencji o polepszeniu losu rannych i chorych w armiach czynnych, jak również w odniesieniu do niektórych dyspozycji na Protokole Dodatkowym I do Konwencji Genewskich z 8 czerwca 1977 r., dotyczącym ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych.

I Konwencja czyni rozróżnienie, w artykule 44, między dwoma sposobami użycia znaku: ochronnym i informacyjnym. Artykuł ten ustala, w ogólnych zarysach, zasady kierujące tym zastosowaniem.

Protokół I poszerza używanie ochronne znaku, stwarzając odpowiednim władzom państwowym (zwanym dalej władzami) możliwość jego użycia w odniesieniu do osób i dóbr nie objętych I Konwencją Genewską z 1949 roku. Wprowadza on ponadto możliwość użycia sygnałów rozpoznawczych wizualnych, akustycznych i elektronicznych.

3. Zastosowanie

Regulamin obowiązuje wszystkie stowarzyszenia krajowe Czerwonego Krzyża lub Czerwonego Półksiężycy. Rozwija artykuł 44 I Konwencji Genewskiej, która nakłada na stowarzyszenia zobowiązania dotyczące znaku. Chociaż granice legalnego używania, jakie nakreśla, muszą być przestrzegane, nic nie stoi na przeszkodzie, aby stowarzyszenia ustalały własne, bardziej rygorystyczne zasady.

Gdy ma zastosowanie Protokół I, niektóre dyspozycje Regulaminu nabierają szerszego znaczenia, dotyczącego stowarzyszenia krajowego państwa, w którym obowiązuje Protokół I. Nie dotyczy to stowarzyszeń krajowych w państwach nie będących stronami Protokołu I, chyba że uzyskają one zgodę władz.

4. Treść Regulaminu

Regulamin zawiera rozdział dotyczący używania ochronnego znaku i rozdział dotyczący informacyjnego użycia znaku. Rozdziały te poprzedzone są zasadami ogólnymi, które powinny pomóc w rozwiązywaniu sytuacji nie wymienionych w jednym lub drugim rozdziale.

Artykuły Regulaminu z reguły są opatrzone komentarzem, odsyłającym w razie potrzeby do odpowiednich artykułów Konwencji Genewskich i Protokołu I.

ROZDZIAŁ I ZASADY OGÓLNE

Artykuł 1 Cele używania znaku

Ochronne użycie znaku ma na celu oznaczanie personelu i sprzętu medycznego oraz religijnego, które powinny być szanowane i chronione w czasie konfliktów zbrojnych. Informacyjne użycie znaku służy identyfikacji osób lub rzeczy mających związek z Ruchem. *Chodzi o ten sam znak, który może pełnić dwie różne funkcje: w pierwszym przypadku znak oznacza ochronę, w ramach międzynarodowego prawa humanitarne, pewnych osób i dóbr, a w szczególności należących lub oddanych do dyspozycji wojskowej służby zdrowia, jak również personelu medycznego stowarzyszeń krajowych Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy oraz organizacji obrony cywilnej (Art.38 i 44, I Konwencja; Art. 8[c] Protokołu I). W drugim przypadku znak wskazuje jedynie, że nosząca go osoba lub przedmiot związane*

szą z Ruchem.

Artykuł 2

Uprawnienia stowarzyszeń krajowych

Stowarzyszenie krajowe może używać znaku w celach ochronnych jedynie za zgodą władz i zgodnie z zasadami ustalonymi przez te władze.

Stowarzyszenie krajowe może używać znaku w celach informacyjnych, w czasie pokoju i w czasie konfliktu zbrojnego, w ramach nakreślonych przez ustawodawstwo danego kraju, niniejszy Regulamin i swój statut.

Ad art. 2 akapit 1: *Stowarzyszenie krajowe jako takie nie ma więc prawa używania znaku tytułem ochrony. Do państw należy wydanie dyspozycji koniecznych do umożliwienia użycia znaku w celach ochronnych i zapewnienie nad tym kontroli. By stowarzyszenie krajowe miało możliwość przygotowania na wypadek konfliktu zbrojnego, władze powinny już w okresie pokoju określić rolę pomocniczą stowarzyszenia krajowego wobec wojskowej służby zdrowia oraz zasady użycia znaku przez personel medyczny i na sprzęcie stowarzyszenia.*

Artykuł 3

Prestiż i poszanowanie znaku

Stowarzyszenie krajowe może używać znaku jedynie w ramach działań zgodnych z zasadami przyjętymi na Międzynarodowych Konferencjach Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy.

Stowarzyszenie krajowe ma obowiązek czuwania we wszystkich okolicznościach, aby nie dopuścić do osłabienia prestiżu i należytego poszanowania znaku.

Zasady, o których mowa, to w szczególności Podstawowe Zasady, wyznaczające cele i podstawy działania Ruchu: dobrowolna pomoc osobom cierpiącym, bezpośrednim lub pośrednim ofiarom konfliktów, klęsk żywiołowych i społecznych. Sens istnienia Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy jest określony we wstępie do Statutu Ruchu. Stowarzyszenia krajowe powinny powstrzymać się od używania znaku w trakcie działań mających niewielki związek z ich podstawową misją.

Artykuł 4

Rozróżnienie dwóch funkcji znaku

Należy unikać mylenia ochronnego użycia znaku z jego użyciem informacyjnym. W przypadku konfliktu zbrojnego stowarzyszenie krajowe, kontynuując swą działalność z okresu pokoju, przedsięwzięć wszelkie kroki, aby znak umieszczony tytułem informacji na przedmiotach lub noszony przez osoby, wskazywał jedynie na przynależność do stowarzyszenia krajowego, a nie stanowił tytułu do szczególnej ochrony należnej z mocy międzynarodowego prawa humanitarnego - w szczególności powinien być małych rozmiarów i nie powinien być umieszczany na opaskach i dachach. Stowarzyszenie krajowe powinno stosować powyższą zasadę już w czasie pokoju, aby od początku konfliktu uniknąć jakichkolwiek pomyłek co do ochronnego użycia znaku.

Ryzyko pomyłki zależy nie tyle od formy graficznej znaku, ile od okoliczności towarzyszących jego użyciu; w szczególności więc w sytuacjach, gdy znak jest używany również tytułem ochrony, a więc w czasie konfliktów zbrojnych, koniecznym jest niedopuszczenie do pomyłek. Dlatego też zaleca się, aby znak używany przez stowarzyszenia krajowe w celach informacyjnych miał już w czasie pokoju stosunkowo małe rozmiary. Z tego samego powodu

zaleca się, aby także w czasie pokoju zaniechać umieszczania znaku na opaskach, dachach, a także flagach. Nie wyklucza się jednak używania znaku o dużych rozmiarach w niektórych przypadkach, w szczególności w sytuacjach, gdy ratownicy powinni być szybko rozpoznani.

Artykuł 5

Graficzna forma znaku

Znak używany tytułem ochrony powinien zawsze zachowywać czystą formę, bez jakichkolwiek dodatkowych elementów na krzyżu, czy półksiężycu, ani na białym tle. Prawidłowy krzyż tworzą dwa równe ramiona, jedno poziome a drugie pionowe przecinające się pośrodku. Forma i kierunek półksiężycyca nie są określone. Ani krzyż, ani półksiężyc nie mogą dotykać brzegów flagi czy tarczy. Odcień czerwieni nie jest ściśle określony. Tło musi być zawsze białe.

Znak używany w celu informacyjnym powinien występować łącznie z nazwą bądź inicjałami stowarzyszenia krajowego. Żaden napis ani rysunek nie może figurować na krzyżu, ani na półksiężycu, które zawsze stanowić powinny dominujący element emblematu. Tło musi być białe.

Dopuszcza się używanie znaku w celach dekoracyjnych w granicach określonych w art. 3 podczas imprez publicznych lub na przedmiotach mających za cel propagowanie stowarzyszenia krajowego lub Ruchu, takich jak: wydawnictwa, filmy, medale, czy inne dowody uznania. W takim przypadku dopuszcza się większą tolerancję co do formy graficznej znaku, o ile pozwala na to ustawodawstwo danego państwa. Co więcej, wówczas znak informacyjny powinien w miarę możliwości być umieszczony razem ze wzorem dekoracyjnym.

Ad art. 5 akapit 1: *Przejrzysta forma graficzna znaku jest sprawą zasadniczą, tak aby osoby i dobra uprawnione do korzystania ze znaku były łatwe do identyfikacji, a więc mogły być skutecznie chronione. Ochrona nie opiera się jednakże na znaku: osoba mająca prawo do ochrony, nie traci go w przypadku niewłaściwego oznakowania lub jego braku.*

Ad art. 5 akapit 2 i 3: *Należy tu rozróżnić używanie znaku dla wskazania przynależności danej osoby lub przedmiotu do stowarzyszenia krajowego (w tym wypadku strona graficzna musi być zgodna z przyjętymi zasadami) oraz jego używanie w celu promowania stowarzyszenia i Ruchu. Dopuszcza się wówczas pewną dowolność, o ile nie godzi ona w prestiż znaku. W tym ostatnim przypadku stowarzyszenie krajowe decyduje, w ramach ustawodawstwa danego kraju i uwarunkowań państwowych, czy można i czy powinno się zgodzić na takie użycie. Dowolność formy graficznej może polegać na przykład na obramowaniu krzyża złotą obwódką, różnych odcieniach czerwieni półksiężycyca, użyciu wyciętego krzyża, pokryciu znaku jakimś motywem. Stowarzyszenie krajowe nie może używać takich form znaku ani do oznaczania swoich budynków, ani na papierze korespondencyjnym, gdyż w tych przypadkach chodzi o typowe informacyjne użycie znaku.*

Artykuł 6

Widoczność znaku używanego w celach ochronnych

Znak używany w celach ochronnych powinien być rozpoznawalny z jak największej odległości. Jego wielkość powinna być zależna od okoliczności. W nocy lub przy słabej widoczności może być oświetlony lub świetlny. Powinien być w miarę możliwości wykonany z materiałów umożliwiających jego rozpoznanie za pomocą technicznych środków rozpoznawczych i umieszczony na flagach lub płaskich powierzchniach, widoczny ze wszystkich możliwych kierunków, w tym z powietrza.

Artykuł 7

Uregulowania wewnętrzne stowarzyszenia krajowego

Stowarzyszenie krajowe ustali warunki używania znaku w swoim regulaminie wewnętrznym lub wewnętrznych wytycznych.

A. W związku z użyciem ochronnym znaku regulamin lub wytyczne mogą w szczególności zawierać:

- postanowienia zgodne z ustawodawstwem danego kraju w tej dziedzinie oraz z Regulaminem;
- wykaz władz uprawnionych do udzielania zezwoleń na używanie znaku;
- wykaz przedsięwzięć, jakie należy podjąć w momencie wybuchu konfliktu, dla uniknięcia pomyłek z użyciem znaku dla celów informacyjnych;
- warunki używania znaku przez osoby należące do stowarzyszenia krajowego i na przedmiotach należących do stowarzyszenia.

B. W związku z użyciem informacyjnym znaku regulamin lub wytyczne będą mogły w szczególności zawierać:

- nawiązania do ustawodawstwa danego kraju w tej dziedzinie oraz Regulaminu;
- warunki noszenia znaku przez członków stowarzyszenia krajowego oraz młodzież Czerwonego Krzyża lub Czerwonego Półksiężycy;
- wyszczególnienie osób nie będących członkami stowarzyszenia krajowego, ale wyszkolonych przez nie i uprawnionych do noszenia znaku;
- listę punktów pomocy i ambulansów kierowanych przez osoby trzecie, z prawem używania znaku;
- wymiary i proporcje znaku;
- szczegółowe wytyczne odnoszące się do używania znaku w celach zbiórki funduszy, promocji stowarzyszenia krajowego oraz na medalach i innych dowodach uznania;
- zasady dotyczące dokumentów stwierdzających uprawnienia osób do noszenia znaku lub tych, które są odpowiedzialne za dobra oznakowane znakiem czerwonego krzyża.

ROZDZIAŁ II

OCHRONNE UŻYCIE ZNAKU

DZIAŁ 1

ZASADY OGÓLNE

Artykuł 8

Zgoda władz i warunki używania znaku

Zanim stowarzyszenie krajowe użyje znaku w celach ochronnych, powinno ono uzyskać zgodę władz i ustalić z nimi warunki takiego użycia znaku. Stowarzyszenie krajowe powinno podjąć kroki dla zapewnienia przestrzegania tych warunków przez jego członków oraz dla uniknięcia pomyłek związanych z użyciem informacyjnym znaku.

Stowarzyszenie powinno uregulować z władzami, w czasie pokoju, warunki używania znaku w celach ochronnych na wypadek konfliktu zbrojnego przez jego personel medyczny i dla oznakowania jego medycznego wyposażenia. Ryzyko pomyłek określono w artykule 4. W sytuacjach, gdy uzyskanie zezwolenia władz jest praktycznie niemożliwe (np. w razie

poważnych zamieszek) i gdy istnieje pilna i oczywista potrzeba działań humanitarnych, stowarzyszenie krajowe może działać na podstawie domniemania, że zezwolenie takie zostało udzielone. Zasada humanitaryzmu wymaga bowiem podjęcia działania.

Co więcej, stowarzyszenie krajowe nie złamie prawa międzynarodowego, ponieważ podstawowym celem prawa międzynarodowego jest służenie ludziom; w obliczu oczywistej potrzeby działania humanitarnego przeszkoda formalna, taka jak wymieniona wyżej, nie może przeszkodzić w inicjatywie, która w sposób jasny odpowiada duchowi prawa. Uwagi te odnoszą się do artykułów 8, 9, 10 niniejszego Regulaminu.

DZIAŁ 2 OSOBY

Artykuł 9

Personel medyczny stowarzyszenia krajowego

Personel medyczny stowarzyszenia krajowego, uprawniony do noszenia znaku ochronnego, powinien go nosić podczas wypełniania swoich zadań w sposób zapewniający jego optymalną widoczność.

Personel ten powinien nosić karty identyfikacyjne wydane przez władze dla potwierdzenia swojego statusu.

Ad art. 9 akapit 1: *Status personelu medycznego jest przyznawany personelowi stowarzyszenia krajowego, gdy znajduje się on w dyspozycji wojskowej służby zdrowia (art. 26, I Konwencja) i w czasie pełnienia swoich funkcji, gdy jest systematycznie i wyłącznie wykorzystywany do obsługi i kierowania szpitalami cywilnymi. (art. 20, IV Konwencja). Protokół Dodatkowy I daje władzom możliwość przyznawania prawa używania znaku ochronnego całemu cywilnemu personelowi medycznemu , co może w tym przypadku oznaczać uwzględnienie personelu medycznego stowarzyszenia krajowego nie objętego Konwencjami z 1949 roku. Definicja personelu medycznego znajduje się w artykule 8, punkt c Protokołu Dodatkowego I.*

Dbłość o widoczność znaku konieczna jest szczególnie wtedy, gdy jest on noszony na terytoriach okupowanych oraz w strefach, w których toczą się lub mogą się toczyć działania wojenne. (Patrz również art. 6 Regulaminu).

Ad art. 9 akapit 2: *Patrz artykuły 40 i 41 Załącznika II do I Konwencji oraz artykuł 18, punkt 3 Protokołu I i artykuły 1 i 2 Aneksu I do Protokołu I. Stowarzyszenie krajowe powinno w razie potrzeby przypomnieć władzom o obowiązku wydania odpowiednich dokumentów tożsamości personelowi medycznemu stowarzyszenia.*

DZIAŁ 3 OBIEKTY

Artykuł 10

Jednostki medyczne i środki transportu sanitarnego stowarzyszenia krajowego

Jednostki medyczne i środki transportu sanitarnego stowarzyszenia krajowego, upoważnione przez władze do używania znaku tytułem ochrony, powinny być oznaczane tak, aby zapewnić

optymalną widoczność znaku.

W świetle Konwencji, jednostki medyczne i środki transportu to formacje i instytucje medyczne, budynki, wyposażenie i transport medyczny (patrz rozdziały III, V, VI I Konwencji).

W przypadku stowarzyszeń krajowych chodzi w szczególności o szpitale, ambulanse, statki szpitalne, transport powietrzny i magazyny materiałów medycznych, gdy są one przekazane do dyspozycji wojskowych służb medycznych, jak również o szpitale cywilne, należące do stowarzyszenia krajowego, jeśli zostały za takie uznane i posiadają zgodę władz na używanie znaku (patrz art. 18 IV Konwencji).

Protokół I daje władzom możliwość przyznawania prawa do używania znaku ochronnego wszystkim cywilnym jednostkom medycznym i cywilnym środkom transportu medycznego, czyli także jednostkom medycznym i środkom transportu medycznego nie objętym Konwencjami Genewskimi z 1949 roku (należącym do stowarzyszenia krajowego). Definicja jednostek medycznych, transportu medycznego i środków transportu figuruje w Protokole I, artykuł 8, punkty e, f, g.

Szczegółowe wytyczne co do widoczności znaku znajdują się w artykule 42 I Konwencji i rozdziale II Załącznika I do Protokołu I. (Patrz również art. 6 Regulaminu).

Artykuł 11 Szczególne zasady znakowania

Statki szpitalne i statki ratownictwa przybrzeżnego stowarzyszenia krajowego powinny być oznaczane w sposób przewidziany w artykule 43 II Konwencji Genewskiej z 1949 r. Statki powietrzne Stowarzyszenia Krajowego powinny być oznaczane zgodnie z artykułem 36 I Konwencji.

Ad art. 11 akapit 1: *Statki szpitalne i statki ratownictwa przybrzeżnego (zwane wspólnie „statkami ratowniczymi”, ze względu na wielki tonaż i szeroki zasięg działania) powinny posiadać dokument wydany przez władze stwierdzający, że były nadzorowane w trakcie wyposażania i wypłynięcia. Ich nazwy i dane powinny być podane wszystkim stronom konfliktu. Statki szpitalne i statki ratownicze nie mogą być zajmowane przez walczących. Szczegółowe zasady z zakresu oznaczania są zawarte w artykule 43 II Konwencji. Patrz również artykuł 3 do 11 Aneksu do Protokołu I.*

Poza tym w świetle artykułu 23 Protokołu I, inne statki stowarzyszenia krajowego, używane czasowo lub na stałe do celów medycznych powinny być oznaczane zgodnie z artykułem 43, akapit 2 II Konwencji. Nie są one objęte ochroną przed zajęciem.

Ad art. 11 akapit 2: *Artykuły mające zastosowanie w tym przypadku to: artykuł 36 I Konwencji, 39 II Konwencji, 22 IV Konwencji, artykuły 24 do 31 Protokołu I i 5 do 13 Załącznika I do Protokołu I.*

Artykuł 12 Fakultatywne sygnały rozpoznawcze

Za zgodą władz stowarzyszenie krajowe może oznaczać swoje jednostki medyczne i swoje środki transportu medycznego, używając oprócz znaku czerwonego krzyża rozpoznawczych sygnałów fakultatywnych tzn. niebieskiego sygnału świetlnego, sygnału radiowego i elektronicznych środków identyfikacji.

Ustalenia dotyczące sygnałów rozpoznawczych znajdują się:

- w Załączniku I do Protokołu I, artykuły 5 - 8,
- w dokumencie 9051 (niebieskie światła) Podręcznika technicznego wydanego przez Międzynarodową Organizację Lotnictwa Cywilnego (ICAO),

- w dziale II artykułu 40 i dziale III artykułu 40 (transport medyczny) Regulaminu Radiokomunikacji Międzynarodowego Związku Telekomunikacji. (UIT),
- w rozdziale XIV Międzynarodowego Kodeksu Sygnałów opublikowanego przez Międzynarodową Organizację Morską (OMI).

Artykuł 13 Oznaczenia w czasie pokoju

Za zgodą władz stowarzyszenie krajowe może, już w czasie pokoju oznakować za pomocą znaku i fakultatywnych sygnałów rozpoznawczych jednostki i środki transportu, których przydział medyczny na wypadek konfliktu zbrojnego jest określony.

DZIAŁ 4 ZASADY SZCZEGÓLNE

Artykuł 14 Równoległe używanie znaku dla celów ochronnych i informacyjnych

Przy braku sprzeciwu władz stowarzyszenie krajowe może zezwolić swoim członkom na noszenie znaku z nazwą stowarzyszenia dla celów rozpoznawczych równocześnie ze znakiem o charakterze ochronnym.

Przy spełnieniu tych samych warunków mienie przekazane do dyspozycji władz może być oznakowane znakiem z nazwą stowarzyszenia krajowego.

W tych przypadkach znak używany w celu rozpoznawczym i nazwa stowarzyszenia krajowego powinny mieć małe rozmiary.

Artykuł 15 Stowarzyszenie państwa neutralnego lub innego państwa nie będącego stroną konfliktu

Stowarzyszenie państwa neutralnego lub innego państwa nie będącego stroną konfliktu, które chce oddać personel lub sprzęt medyczny do dyspozycji jednej ze stron konfliktu zbrojnego, powinno uprzednio uzyskać zgodę tejże strony oraz władz własnego państwa. Zasady używania znaku ochronnego powinny zostać ustalone przez tą stronę konfliktu.

Oddelegowane osoby i mienie mogą używać znaku od momentu rozpoczęcia misji.

Patrz artykuł 27 I Konwencji Genewskiej dotyczący wzmiankowanej sprawy.

ROZDZIAŁ III: UŻYWANIE INFORMACYJNE ZNAKU

DZIAŁ 1 OSOBY

Artykuł 16

Członkowie i pracownicy stowarzyszenia krajowego

Członkowie i pracownicy stowarzyszenia krajowego mogą nosić znak, zwykle małych rozmiarów, w czasie pełnienia czynności służbowych.

W czasie pozasłużbowym członkowie mogą nosić znak wyłącznie bardzo małych rozmiarów, np. w formie broszki lub znaczka.

O ile nie zachodzą wyjątkowe okoliczności, znak powinien występować z nazwą lub inicjałami stowarzyszenia krajowego.

Ad art. 16 akapit 1: *Znak informacyjny zazwyczaj małych rozmiarów, może mieć w niektórych przypadkach duże rozmiary, w szczególności gdy chodzi o szybką identyfikację ratowników (patrz art. 4 i komentarz).*

Ad art. 16 akapit 2: *Ponieważ w tym przypadku użycie znaku przekracza czas konkretnej działalności na rzecz stowarzyszenia krajowego, powinien być on bardzo małych rozmiarów.*

Ad art. 16 akapit 3: *Jest na ogół wskazane, by wolontariusze byli rozpoznawani jako członkowie stowarzyszenia krajowego. W niektórych jednak przypadkach powinno się zezwolić na zaniechanie umieszczania obok znaku nazwy lub inicjałów stowarzyszenia, jeśli takie oznaczenie może przeszkadzać w ich działaniu (na przykład w czasie zamieszek wewnętrznych).*

Artykuł 17

Członkowie młodzieżowego Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy

Stosowane są zasady zawarte w artykule 16. Znak powinien występować z nazwą „Młodzieżowy Czerwony Krzyż” lub „Młodzieżowy Czerwony Półksiężyc” ewentualnie inicjałami „MCK”.

Artykuł 18

Inne osoby upoważnione przez stowarzyszenie krajowe do noszenia znaku

Stowarzyszenie krajowe może wyrazić zgodę, na warunkach wewnętrznie ustalonych, na używanie znaku przez osoby nie będące członkami stowarzyszenia, które uczęszczały na organizowane przez nie wykłady lub zdały pomyślnie egzaminy przez nie wymagane. Znak powinien mieć bardzo małe rozmiary i występować z nazwą lub inicjałami stowarzyszenia, np. w formie broszki lub odznaki.

Tymi osobami są najczęściej ratownicy i pielęgniarki, na które to osoby zwraca się w ten sposób uwagę społeczeństwa.

DZIAŁ 2 DOBRA

Artykuł 19

Budynki i lokale użytkowane przez stowarzyszenie krajowe

Znak z nazwą stowarzyszenia krajowego może być umieszczany na budynkach i lokalach

użytkowanych przez stowarzyszenie, bez względu na to czy one do niego należą czy nie. W przypadku, gdy stowarzyszenie zajmuje tylko część budynku, znak może być umieszczony tylko na części przez niego użytkowanej.

Znak powinien mieć stosunkowo małe rozmiary, i nie może być umieszczony na dachu, aby w razie konfliktu uniknąć pomyłek związanych z używaniem znaku tytułem ochrony.

Ad art. 19 akapit 2: *W przypadku, gdy stowarzyszenie krajowe dzieli budynek z innymi osobami lub instytucjami, powinno ono czuwać, aby działalność sąsiadów nie przynosiła ujmy prestiżowi znaku.*

Ad art. 19 akapit 3: *Odnosnie ryzyka pomyłek patrz art. 4.*

Artykuł 20

Budynki i lokale należące do stowarzyszenia krajowego nie zajmowane przez stowarzyszenie

Stowarzyszenie krajowe nie powinno umieszczać znaku na budynkach lub lokalach stanowiących jego własność, których nie zajmuje, lecz je wynajmuje bądź udostępnia osobom trzecim.

Artykuł 21

Szpitala, punkty pomocy¹, środki transportu stowarzyszenia krajowego

Znak z nazwą stowarzyszenia może być umieszczany na szpitalach i punktach pomocy kierowanych przez Stowarzyszenie oraz na środkach transportu, a w szczególności na ambulansach używanych przez jego członków i pracowników. Przy zachowaniu ograniczeń określonych w art. 13 znak używany w takich wypadkach powinien mieć względnie małe rozmiary dla uniknięcia, w czasie konfliktu zbrojnego, jakichkolwiek pomyłek ze znakiem używanym tytułem ochrony.

Gdy chodzi o szpitale, używanie znaku o charakterze informacyjnym jest zastrzeżone wyłącznie dla szpitali stowarzyszenia krajowego. Należy pamiętać, że szpitale, którym władze zamierzają zezwolić na używanie znaku tytułem ochrony w czasie konfliktu mogą, za zgodą władz, być oznakowane już w czasie pokoju (patrz art. 10 i 13).

Dla uniknięcia nadużyć stowarzyszenie krajowe powinno czuwać nad tym, aby zasłonić lub usunąć znak i swoją nazwę ze środka transportu, jeśli udostępnia go innej organizacji.

Co do możliwości pomyłek patrz art. 4.

Artykuł 22

Punkty pomocy² i ambulanse kierowane lub użytkowane przez osoby trzecie

---

¹ 1 Konwencja ONZ dotycząca sygnalizacji drogowej, przyjęta w Wiedniu 8 listopada 1968 r., jak również uzupełniająca ją Układ Europejski, przyjęty w Genewie 1 maja 1971 r., przewidują dwa znaki drogowe, na których figuruje znak:

a) znak „punktu pomocy” (F, 1a) w formie czerwonego krzyża lub czerwonego półksiężyca na białym tle otoczony niebieską obwódką. Ponieważ chodzi o używanie znaku informacyjnego, stowarzyszenie krajowe powinno domagać się od władz używania tego znaku jedynie przy oznaczaniu punktów pomocy przez nie kierowanych lub posiadających zezwolenie władz..

b) znak „szpital” (E, 12b), ma formę czerwonego krzyża lub czerwonego półksiężyca na niebieskim tle oraz białe łóżko. Ponieważ takie użycie znaku jest nadużyciem, stowarzyszenie krajowe powinno domagać się od władz używania innego znaku sygnalizującego „szpital” (E, 12a), również przewidzianego w umowach, w formie białej litery H na niebieskim tle.

² 2 Patrz objaśnienie 1 do art. 21.

Stowarzyszenie krajowe może zezwolić osobom trzecim na używanie znaku w czasie pokoju i zgodnie z ustawodawstwem danego kraju na oznaczanie punktów pomocy udzielających tylko i wyłącznie pomocy bezpłatnej, jak również ambulansom.

Stowarzyszenie może udzielić takiej zgody wyłącznie pod warunkiem uzyskania prawa do systematycznego kontrolowania używania znaku. Ponadto stowarzyszenie powinno zastrzec sobie prawo wycofania zgody w trybie natychmiastowym.

Artykuł 44 akapit 4: *I Konwencji pozwala na oznaczanie oprócz ambulansów, punktów pomocy „zarezerwowanych wyłącznie do udzielania bezpłatnej pomocy”. Doświadczenie wykazuje, że zasada bezpłatności jest często interpretowana zbyt liberalnie: taka praktyka jest dopuszczalna i pozostaje w zgodzie z duchem Konwencji tylko wtedy, gdy uzyskanie pomocy nie jest w żadnym wypadku uzależnione od uiszczenia opłaty, a idea ochotniczej służby związanej z Ruchem jest respektowana.*

DZIAŁ 3

UPOWSZECHNIANIE I POZYSKIWANIE FUNDUSZY

Artykuł 23

Kampanie i imprezy organizowane przez stowarzyszenie krajowe

Stowarzyszenie Krajowe może używać znaku w czasie akcji i imprez, przez nie organizowanych, służących propagowaniu jego działalności, upowszechnianiu międzynarodowego prawa humanitarnego i podstawowych zasad Ruchu lub zbiórki funduszy, przy zachowaniu ograniczeń wynikających z art. 2 - 5 Regulaminu.

Znak figurujący na drukach, przedmiotach i innych materiałach reklamowych używany w czasie kampanii powinien występować, o ile to możliwe technicznie, z nazwą stowarzyszenia krajowego, tekstem lub rysunkiem propagandowym. Wygląd przedmiotów nie może sugerować, iż podlegają one ochronie na mocy międzynarodowego prawa humanitarnego lub przynależności do Ruchu, ani służyć później do wykorzystania w innych, niezgodnych z jego funkcją, celach. Przedmioty takie powinny mieć małe rozmiary bądź wykonane być z nietrwałych materiałów.

Stowarzyszenie krajowe, które w celu zbierania funduszy lub prowadzenia swej działalności upowszechniania podejmuje współpracę z jakimś przedsiębiorstwem handlowym lub inną instytucją może umieszczać znak handlowy przedsiębiorstwa, jego logo (znak graficzny) lub nazwę na artykułach wykorzystywanych przez stowarzyszenie, na jego materiale reklamowym lub na przedmiotach sprzedawanych przez nie, z zastrzeżeniem zachowania następujących warunków:

- a) nie wolno wywoływać nieporozumień w społeczeństwie co do związków działalności przedsiębiorstwa lub jakości jego wyrobów ze znakiem lub też samym stowarzyszeniem;
- b) stowarzyszenie krajowe powinno zachować kontrolę nad całą kampanią, zwłaszcza nad dobrem przedmiotów, na których umieszczony jest znak handlowy, znak graficzny lub nazwa przedsiębiorstwa oraz nad miejscem umieszczenia, formą i rozmiarami takich oznaczeń;
- c) kampania musi być powiązana z jednym konkretnym działaniem i w zasadzie ograniczona w czasie i miejscu;
- d) przedsiębiorstwo nie może w żadnym wypadku prowadzić działalności stojącej w sprzeczności z celami Ruchu i jego Zasadami; nie może też być ono uważane za kontrowersyjne;
- e) stowarzyszenie krajowe musi zastrzec sobie prawo do rozwiązania umowy w każdym czasie i bardzo krótkim terminie, gdyby działalność przedsiębiorstwa miała podważać

poszanowanie i prestiż znaku;

f) korzyści materialne lub finansowe uzyskane przez stowarzyszenie krajowe z takiej kampanii muszą być znaczne, nie zagrażając jednak niezawisłości stowarzyszenia;

g) umowa między Stowarzyszeniem Krajowym a jego partnerem musi być sporządzona na piśmie;

h) umowa musi być zatwierdzona przez centralne kierownictwo stowarzyszenia krajowego. Stowarzyszenie krajowe może upoważnić przedsiębiorstwa lub inne organizacje do podawania w ich materiale reklamowym, że przekazały one dar lub w inny sposób wsparły działalność stowarzyszenia krajowego. Można upoważnić przedsiębiorstwo do umieszczania takiej wzmianki również na towarach przeznaczonych do sprzedaży, z których zysk w całości lub części zostanie przekazany stowarzyszeniu krajowemu. Takie upoważnienie jednakże powinno być ściśle powiązane z przestrzeganiem warunków podanych w poprzednim akapicie, punkty a, c, d, e, f, g i h. W czasie kampanii promocyjnej stowarzyszenie krajowe powinno zapewnić sobie prawo wglądu w księgowość dotyczącą tej kampanii.

Ponadto stowarzyszenie powinno starannie kontrolować sposób, w jaki pomoc jest opisywana w materiale reklamowym lub na wymienionych towarach. To samo odnosi się do fotografii lub innego materiału wizualnego, wykorzystywanego w związku z tą kampanią.

Stowarzyszenie nie może upoważniać do umieszczania znaku na towarach przeznaczonych do sprzedaży, a jedynie w materiale reklamowym przy zachowaniu bardzo dużej powściągliwości i pod warunkiem, że znak będzie miał małe rozmiary i że towarzyszyć mu będzie wyraźne wyjaśnienie dotyczące pomocy otrzymanej przez stowarzyszenie.

Stowarzyszenie krajowe powinno czuwać nad tym, by warunki jakie dotyczą wykorzystywania znaku stanowiły istotną część umowy z przedsiębiorstwem i by ich świadome naruszenie uprawniało Stowarzyszenie do anulowania umowy ze skutkiem natychmiastowym, bez obowiązku jakiegokolwiek odszkodowania.

Ad art. 23 akapit 1: *Z art. 3 wynika, że nazwa i znak mogą być używane w celu zbierania funduszy poprzez sprzedaż jakiegoś przedmiotu lub świadczenia chwilowej usługi, jednak nie do sprzedaży trwałej lub długo trwającej usługi, zwłaszcza gdy usługa nie ma związku z tradycyjną działalnością Ruchu lub konkuruje z innymi podobnymi usługami świadczonymi na zasadach handlowych. Celem tego przepisu jest zapobieganie sytuacjom, gdy sprzedaż rzeczy lub usług stowarzyszenia krajowego i imprez, jakie ono organizuje staje się w większym stopniu charakterystyczne dla jego działalności niż jego działalność humanitarna i socjalna.*

Ad art. 23 akapit 2: *Materiał reklamowy rozdawany lub sprzedawany publicznie może się składać z druków i przedmiotów różnego rodzaju: ulotek, publikacji, plakatów, pamiątek filatelistycznych, filmów, ołówków etc. Co do odzieży, flag lub proporców - biorąc pod uwagę nieporozumienia, jakie przedmioty te mogą wywołać w przypadku konfliktu zbrojnego w zestawieniu ze znakiem ochronnym - ważne jest, by znakowi towarzyszyła nazwa stowarzyszenia krajowego lub jakiś tekst czy też rysunek reklamowy.*

Ad art. 23 akapit 3: *Przepisy ogólne zawarte w pierwszych dwóch akapitach stosują się oczywiście do specyficznych sytuacji opisanych w akapicie 3. Używanie znaku lub nazwy czerwonego krzyża albo czerwonego półksiężyca przez „osoby prywatne, towarzystwa, lub domy handlowe, zarówno publiczne, jak i prywatne” jest zabronione przez międzynarodowe prawo humanitarne (I Konwencja, art. 53). Niemniej jest dopuszczalne, by stowarzyszenie krajowe zaznaczyło, że otrzymało określoną pomoc od przedsiębiorstwa lub innej organizacji. Naleganie, by dawcy takiej pomocy pozostawali anonimowi mogłoby spowodować, że stowarzyszenie krajowe utraci poważne źródła dochodów lub innych świadczeń. Niemniej jest rzeczą ważną, aby stowarzyszenie krajowe ściśle kontrolowało sposób rozpowszechniania informacji o świadczonej pomocy, by uniknąć nadużyć lub niewłaściwego zrozumienia współzawodnictwa. Warunki określone w akapicie 3 dają precyzyjne wytyczne w tej kwestii.*

Punkty (a) i (b):

Przed wszystkim unikać należy nieporozumień w społeczeństwie co do stosunków między przedsiębiorstwami a znakiem lub samym stowarzyszeniem krajowym. Stąd, jeśli

stowarzyszenie krajowe oznajmia, że otrzymuje wsparcie od przedsiębiorstwa w określonej kampanii (np. przez wytwarzanie druków lub innych przedmiotów), to musi ono czuwać nad tym, by rola odgrywana przez takie przedsiębiorstwo była precyzyjnie określona i by znak nie był w żadnym przypadku interpretowany jako gwarancja jakości produktu. Musi on też zapewnić, by znak handlowy przedsiębiorstwa, jego logo lub nazwa pozostawały w rozsądnej proporcji do reszty elementów wizualnych.

Punkt (c)

Stowarzyszenie krajowe nie powinno łączyć przedsiębiorstwa z całą swoją działalnością, lecz jedynie z konkretnym programem. Czas takiego związku winien być z góry określony i nie powinien przekraczać trzech lat. Ponadto, powinien być ograniczony do terytorium kraju, chyba że zawarto porozumienie ze stowarzyszeniem krajowym (lub stowarzyszeniami) innego państwa, na którego obszarze kampania również ma się toczyć.

Punkt (d)

Pewne przedsiębiorstwa zajmują się działalnością, która sama w sobie jest sprzeczna z celami Ruchu (np. produkcja lub sprzedaż broni, wyrobów tytoniowych, alkoholu lub towarów wyraźnie ocenianych jako szkodliwe dla środowiska). Z tego względu wiązanie nazw lub symboli (logo) takich przedsiębiorstw z nazwą lub symbolami stowarzyszenia krajowego nie powinno mieć miejsca.

Punkt (e)

Wiązanie się z przedsiębiorstwem, którego działalność nie jest sprzeczna z celami stowarzyszenia krajowego, może okazać się kłopotliwe z powodów nieznanymi stowarzyszeniu w chwili zawierania umowy (np. poważne skażenie środowiska przez przedsiębiorstwo). Jest zatem ważne, by stowarzyszenie miało możliwość zerwania związków z takim przedsiębiorstwem możliwie szybko.

Punkt (f)

Sponsorowanie to poważne przedsięwzięcie, które można podjąć tylko, gdy chodzi o znaczniejsze umowy i gdy stowarzyszenie krajowe uzyskuje poważne korzyści. Stowarzyszenie powinno dbać o to, by uzyskanie korzyści, nie uzależniało go od danego przedsiębiorstwa. Dochody z takiego przedsięwzięcia nie powinny na przykład przekraczać określonego udziału procentowego w całości dochodów stowarzyszenia (maksimum 20%).

Punkt (g)

Jest też konieczne, by wszystkie postanowienia i warunki umowy między stowarzyszeniem krajowym a umawiającym się przedsiębiorstwem lub organizacją miały formę pisemną.

Punkt (h)

Przed zawarciem umowy między stowarzyszeniem krajowym a umawiającym się przedsiębiorstwem lub organizacją, powinien rozpatrzyć ją organ normalnie odpowiedzialny za podejmowanie decyzji związanych z kierowaniem stowarzyszeniem krajowym.

Ad art. 23 akapit 4: W celu uniknięcia utraty dużych źródeł dochodów, stowarzyszenie krajowe może upoważnić przedsiębiorstwo lub inną organizację, która ma wkład w jego działalność do informowania o tej pomocy w materiale reklamowym lub na towarach, z których zysk w całości lub w części przekazywany jest stowarzyszeniu krajowemu. Ponieważ rodzi to jednak poważne ryzyko nadużyć muszą być ściśle przestrzegane warunki określone w akapicie 3, punkty a, c, e, f, g, i h.

Stowarzyszenie krajowe powinno zapewnić, by wzmianki o świadczonej pomocy były dyskretne i nie dawały powodów do nieporozumień. Znak może być odtwarzany w materiale reklamowym partnerskich przedsiębiorstw. Nie wolno jednakże umieszczać znaku na produktach lub przedmiotach przeznaczonych na sprzedaż, ponieważ są one często przeznaczone do trwałego użytkowania, a stowarzyszenie krajowe nie ma możliwości kontrolowania ich wykorzystania.

W przypadku wyrażenia zgody na użycie znaku w materiale reklamowym, musi on mieć małe wymiary. Powinno mu towarzyszyć wyjaśnienie umożliwiające społeczeństwu zrozumienie stosunków łączących stowarzyszenie krajowe z umawiającym się przedsiębiorstwem lub

organizacją.

Stowarzyszenie krajowe powinno zachować sobie prawo do wglądu w księgowość przedsiębiorstwa dotyczącą działalności związanej z kampanią promocyjną. Stowarzyszenie może korzystać z tego prawa bądź samo, bądź przez wyspecjalizowaną instytucję, np. przez firmę rewidentów.

Dodatkowo, oprócz prawa od odstąpienia od umowy, wymienionego w art. 23 akapit 3, punkt e, stowarzyszenie krajowe powinno zapewnić sobie prawo do odstąpienia od kontraktu ze skutkiem natychmiastowym bez żadnych zobowiązań do pokrycia ewentualnych szkód, jeśli warunki używania znaku zostaną rozmyślnie złamane przez umawiające się przedsiębiorstwo lub organizację.

Artykuł 24:

Prośby osób trzecich o wyrażenie zgody na używanie znaku

Oprócz przypadków wymienionych w art. 18 i 22 oraz wyjątków przewidzianych w niniejszym artykule, służących propagowaniu działań stowarzyszenia i Ruchu, stowarzyszenie nie może udzielać zgody osobom trzecim na używanie znaku.

Stowarzyszenie krajowe może przychylić się do prośby o umieszczenie znaku na przedmiotach, które mają być sprzedawane na rynku, jeśli przedstawiają one osoby lub przedmioty, które mogą prezentować w zgodzie z Konwencjami Genewskimi, jako znak ochronny lub informacyjny i gdy znak nie jest umieszczony łącznie z marką handlową (*trademark*) danego przedsiębiorstwa. Zgoda winna być ograniczona do określonego czasu lub liczby przedmiotów.

Stowarzyszenie krajowe może upoważnić do używania znaku instytucje nie mające celów komercyjnych, ale tylko dla informowania lub popierania działalności stowarzyszenia i Ruchu.

Stowarzyszenie powinno wymagać od osób trzecich wszelkich ułatwień koniecznych do kontroli używania znaku w dowolnym czasie oraz zastrzec sobie prawo cofnięcia zgody na jego używanie w trybie natychmiastowym.

Ad art. 24 akapit 1: *Jest wobec tego jasne, że z wyjątkiem wspomnianych wyżej przypadków, stowarzyszenie krajowe nie powinno upoważniać stron trzecich do używania znaku.*

Wyrażenie zgody powoduje konieczność bardzo ścisłej kontroli ze strony stowarzyszenia krajowego i stąd musi mieć charakter wyjątkowy.

Ad art. 24 akapit 2: *Mogą to być, dla przykładu, miniaturowe ambulanse wojskowe, figurki przedstawiające członków wojskowej służby medycznej lub stowarzyszenia krajowego.*

Upoważnienie jest ważne tylko w kraju, w którym działa udzielające go stowarzyszenie krajowe, chyba że umowa zawarta została ze stowarzyszeniem krajowym (stowarzyszeniami) innego (lub innych) krajów. Stowarzyszenie krajowe powinno dbać o to, by udzielając takiego upoważnienia nie faworyzowało jednego przedsiębiorstwa ze szkodą dla innego. Także wtedy, gdy zgoda na używanie znaku nie została udzielona w zamian za finansowe świadczenie, zasady określone w art. 23 dotyczące poszanowania znaku mają zastosowanie do przypadków określonych w niniejszym artykule. Podobnie przedsiębiorstwa pragnące używać znaku, nawet do celów innych niż korzyść finansowa, są zobowiązane do zwracania się do stowarzyszenia krajowego o zezwolenie, a ogólne warunki określone w art. 23 muszą być zachowane.

Ad art. 24 akapit 3: *Stowarzyszenie Krajowe może udzielać upoważnienia takim instytucjom jak stowarzyszenia lub fundacje, których celem jest popieranie działalności stowarzyszenia i Ruchu, ale które ze względów praktycznych lub jakiś powodów prawnych, np. skarbowych są jednostkami prawnymi, niezależnymi od stowarzyszenia krajowego. Trzeba zaznaczyć, że takie instytucje są uprawnione do używania znaku, tylko na tyle, na ile jest on używany do informowania i popierania działalności stowarzyszenia i Ruchu, a nie przez ich członków jako*

takich. Ważne przeto jest, by używanie znaku w takim przypadku było ściśle kontrolowane przez stowarzyszenie krajowe (zob. powyżej akapit 4).

DZIAŁ 4 ZASADY SZCZEGÓLNE

Artykuł 25 Współpraca z innymi organizacjami

Obok przypadków, o których mowa w art. 23 i 24 stowarzyszenie krajowe może w wyjątkowych okolicznościach używać znaku łącznie z godłem innej humanitarnej organizacji, w razie specjalnego przedsięwzięcia i pod warunkiem, że takie użycie jest dyskretne i nie daje powodu do nieporozumień w społeczeństwie co do stowarzyszenia krajowego i tej innej organizacji.

W zasadzie stowarzyszenie krajowe nie powinno używać swego znaku z godłem innej organizacji. Musi starać się o zapobieganie takiemu postępowaniu. Zgoda na wspólne używanie znaku może mieć miejsce jedynie w wyjątkowych okolicznościach, w powiązaniu z działalnością humanitarną lub kampanią upowszechniania (np. we wspólnej publikacji). W takich przypadkach można używać jedynie znaku o charakterze informacyjnym.

Artykuł 26 Medale i inne dowody uznania

Znak może występować na medalach i innych przedmiotach stanowiących dowody uznania stowarzyszenia krajowego, pod warunkiem, że będzie występował z jego nazwą i, jeśli to możliwe, krótkim napisem objaśniającym znaczenie medalu lub rodzaj zasług. Może mieć ozdobną formę graficzną, w ramach warunków przewidzianych w art. 5 akapit 3 Regulaminu.

Artykuł 27 Oznakowanie transportów z darami i pomocą

Stowarzyszenie krajowe może używać znaku występującego z jego nazwą lub inicjałami dla oznaczenia transportów z darami i pomocą wysłanych drogą kolejową, lądową lub powietrzną i przeznaczonych dla ofiar konfliktów zbrojnych lub klęsk żywiołowych. Stowarzyszenie powinno czuwać nad unikaniem wszelkich nadużyć.

Należy zaznaczyć, że dotyczy to zawartości samego transportu, dla identyfikacji jego pochodzenia, a nie użytych środków przewozu.

Rezolucja nr 5 Rady Delegatów Budapeszt, 30 listopada 1991 r.

Używanie znaku przez stowarzyszenia krajowe

Rada Delegatów

- świadoma, że poszanowanie znaku czerwonego krzyża i czerwonego półksiężyca ma żywotne znaczenie dla ochrony ofiar konfliktów zbrojnych i tych, którzy się nimi opiekują,
- przekonana, że jasna i szeroko rozpowszechniona znajomość zasad używania znaku

zgodnie z Konwencjami z 12 sierpnia 1949 r. są warunkiem koniecznym do jego poszanowania,

- przypominając, że pierwsza Konwencja Genewska nakłada na Państwa obowiązek podejmowania koniecznych kroków w celu zapobiegania w każdym czasie nadużyciu znaku,
- przypominając, że XXIV Międzynarodowa Konferencja Czerwonego Krzyża (Manila 1981) wezwała MKCK do przygotowania projektu nowej wersji. Zasad używania znaku czerwonego półksiężyca i znaku czerwonego lwa i słońca przez stowarzyszenia krajowe. (Rezolucja XII),
- przypominając Rezolucję nr 6 Rady Delegatów z 1987 roku i Rezolucję nr 6 Rady Delegatów z 1989 roku,
- odnotowując, że projekty przygotowane przez MKCK w konsultacji ze stowarzyszeniami krajowymi i Sekretariatem Federacji zostały przeanalizowane szczegółowo przez Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca,
- świadoma konieczności posiadania w jak najszybszym czasie przez stowarzyszenia krajowe Regulaminu, który by zastąpił Regulamin z roku 1965,
  - 1) uchwała Regulamin używania znaku Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca zamieszczony w sprawozdaniu w tej sprawie, przedłożonym przez Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża,
  - 2) prosi MKCK o przedłożenie tego Regulaminu i niniejszej Rezolucji Państwom - Stronom Konwencji Genewskich, zachęcając je do przyjęcia tego Regulaminu i, jeśli to konieczne, upoważnienia ich stowarzyszeń krajowych do jego przestrzegania,
  - 3) zaleca, by stowarzyszenia krajowe wobec odroczenia XXVI Międzynarodowej Konferencji Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca przyjęły jak najszybciej nowy Regulamin, zgodnie z wewnętrznym prawodawstwem swych państw,
  - 4) prosi stowarzyszenia krajowe o wsparcie swoich rządów w wypełnianiu zobowiązań traktatowych, zwłaszcza by zapobiec nadużyciom w odniesieniu do znaku oraz wsparcie działań MKCK w tej sprawie,
  - 5) prosi, by MKCK we współpracy z Federacją rozpatrywał wszystkie zapytania wniesione do niego w sprawie poszanowania i interpretacji używania znaku i o przedłożenie sprawozdania na następnej Radzie Delegatów.

Raport MKCK

DOTYCZĄCY REWIZJI REGULAMINU UŻYWANIA ZNAKU CZERWONEGO KRZYŻA, CZERWONEGO PÓŁKSIĘŻYCA I CZERWONEGO LWA I SŁOŃCA PRZEZ STOWARZYSZENIA KRAJOWE

Wstęp

Podstawowe zasady używania znaku Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca zawarte są w Konwencjach Genewskich z 1949 r. przede wszystkim zaś w I Konwencji. Zgodnie z art. 54 tej konwencji wiele państw wprowadziło te zasady do swojego prawodawstwa krajowego po to, by móc przeciwdziałać nadużyciu znaku. Protokoły Dodatkowe z 1977 r. również zawierają postanowienia na temat znaku i poszerzają nieco krąg jego potencjalnych użytkowników.

Przyjęty w roku 1965 przez XX Międzynarodową Konferencję Czerwonego Krzyża w Wiedniu „Regulamin używania znaku przez stowarzyszenia krajowe” zawiera szczegółowe zasady używania znaku przez stowarzyszenia krajowe i ich członków.

Uznając potrzebę zmiany Regulaminu w wielu punktach XXIV Międzynarodowa Konferencja Czerwonego Krzyża (Manila 1981) zobowiązała MKCK, rezolucją nr XII do przygotowania, we współpracy z Ligą i stowarzyszeniami krajowymi projektu poprawionej

wersji Regulaminu na następną Międzynarodową Konferencję.

Rezolucja XII

XXIV Konferencja Międzynarodowego Czerwonego Krzyża przypominając przyjęcie przez XX Międzynarodową Konferencję Czerwonego Krzyża w Wiedniu w 1965 roku „Regulamin używania znaku Czerwonego Krzyża, Czerwonego Półksiężycy, i Czerwonego Lwa i Słońca przez stowarzyszenia krajowe” (rezolucja XXXII),

- stwierdzając, że od 1965 roku praktyka wykazała, że regulamin powinien być zmieniony w niektórych punktach,
  - stwierdzając, że uchwalenie w 1977 roku Protokołów Dodatkowych do Konwencji Genewskich z 12 sierpnia 1949 roku wymaga modyfikacji tego regulaminu na użytek Stowarzyszeń Państw-Stron Protokołów,
  - zwraca się, do MKCK o przygotowania rewizji regulaminu na następną Konferencję Międzynarodową, we współpracy z Ligą i Stowarzyszeniami Krajowymi oraz po konsultacji z ekspertami ds. sygnalizacji, i po uprzednim przedstawieniu tego projektu Radzie Delegatów,
  - stwierdza, że dopóki rewizja regulaminu nie nastąpi zostanie utrzymany *status quo*.
- XXV Międzynarodowa Konferencja (Genewa 1986) pominęła z braku czasu punkt programu, w którym miano dyskutować i ewentualnie przyjąć projekt poprawionego Regulaminu. W latach od 1981 do 1991 MKCK przeprowadził szereg konsultacji ze stowarzyszeniami krajowymi, zarówno listownie, jak i na spotkaniach poświęconych problemom Regulaminu. W roku 1987 Rada Delegatów (Rio de Janeiro) przyjęła Rezolucją nr VI nowy Regulamin i zaleciła, by stowarzyszenia krajowe przestrzegały go na zasadach tymczasowych.

Rezolucja przedstawiona przez MKCK

Regulamin dotyczący używania znaku przez stowarzyszenia krajowe

Rada Delegatów,

- świadoma ogromnej wagi poszanowania znaku Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy dla ochrony ofiar konfliktów oraz osób, które udzielają im pomocy,
- przekonana, że poszanowanie znaku zależy od szerokiej wiedzy o jego różnych sposobach używania, dopuszczonych przez międzynarodowe prawo humanitarne w okresie konfliktów zbrojnych i również w czasie pokoju,
- świadoma potrzeby istnienia do użytku stowarzyszeń krajowych Regulaminu, który jasno ukazywałby ich prawa i obowiązki dotyczące używania znaku,
- powołując się na zlecenie MKCK przez XXIV Międzynarodową Konferencję Czerwonego Krzyża (Manila 1981) przygotowania projektu Regulaminu, dotyczącego używania znaku przez stowarzyszenia krajowe, w celu poprawienia Regulaminu z roku 1965 i jego przystosowania do postanowień Protokołów Dodatkowych do Konwencji Genewskich z 12 sierpnia 1949 r.
- stwierdzając, że projekty przygotowane przez MKCK w konsultacji ze stowarzyszeniami krajowymi i Sekretariatem Ligi zostały uważnie przedyskutowane przez Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy, szczególnie podczas sesji Rady Delegatów w roku 1983 i 1985,
- biorąc pod uwagę, że nowy projekt wiernie odzwierciedla opinie wyrażone podczas konsultacji, jak również fakt, że został on przygotowany na XXV Międzynarodową Konferencję Czerwonego Krzyża, lecz nie mógł zostać przez nią przeanalizowany,

- decyduje się przedstawić do aprobaty XXIV Międzynarodowej Konferencji Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy projekt Regulaminu używania znaku Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy w formie zawartej w dokumencie przedstawionym przez MKCK we współpracy ze stowarzyszeniami krajowymi oraz Sekretariatem Ligi,
- zaleca, by stowarzyszenia krajowe przestrzegały tego Regulaminu od zaraz jako tymczasowego.

Na żądanie kilkunastu stowarzyszeń krajowych od 1987 roku MKCK prowadzi dalsze konsultacje dotyczące specyficznego, lecz niezmiernie istotnego problemu używania znaku do celów pozyskiwania dochodów. W następstwie tych konsultacji MKCK opracował nową wersję art. 23 i 24 Regulaminu Tymczasowego.

Jednym z powodów zmiany Regulaminu było umożliwienie stowarzyszeniom zwiększenia i zróżnicowania ich źródeł dochodów bez szkody dla znaku i nazwy czerwonego krzyża i czerwonego półksiężycy.

Regulamin z 1987 r. określa więc, do jakiego stopnia stowarzyszenia krajowe mogą w celu pozyskiwania dochodów współdziałać z firmami komercyjnymi i innymi organizacjami.

Dopuszcza on, by stowarzyszenia krajowe umieszczały swe znaki i nazwy obok znaków i nazw takich firm przy dopełnieniu kilku jasno określonych warunków. Przepisy te to art. 23, punkt 3 i art. 24, punkt 2 wraz z towarzyszącym im komentarzem.

Nowy regulamin daje stowarzyszeniom krajowym dużo większy zakres swobody, gdyż zasady używania znaku zawarte w Konwencjach Genewskich są bardzo restrykcyjne. I pomimo, iż art. 44, punkt 2 Konwencji I mówi, że „krajowe stowarzyszenia Czerwonego Krzyża (...) będą mogły w czasie pokoju, stosując się do ustawodawstwa krajowego, używać nazwy i godła Czerwonego Krzyża przy dokonywaniu innych czynności, zgodnych z zasadami podanymi przez międzynarodowe konferencje Czerwonego Krzyża”, art. 44, punkt 4 pozwala im, na zasadach wyjątkowych, na udzielanie zgody innym na używanie znaku jedynie w dwóch przypadkach (ambulansy i punkty sanitarne), co zostało ponadto obwarowane surowymi warunkami.

Artykuł 53 Konwencji I zabrania, w każdym czasie i bez względu na cel, używania znaku i nazwy „Czerwony Krzyż” przez „osoby prywatne, towarzystwa lub domy handlowe, zarówno publiczne jak i prywatne, inne niż uprawnione do tego na mocy niniejszej Konwencji”.

Regulamin z 1956 roku nie zawiera konkretnych postanowień w tym zakresie.

Obecna, poprawiona wersja artykułów 23 i 24 stanowi próbę znalezienia właściwej równowagi między dwoma kluczowymi problemami, które często są wobec siebie sprzeczne.

Pierwszy to jak pozwolić stowarzyszeniom krajowym zaspokajać ich potrzeby finansowe przez kampanie pozyskiwania dochodów, co często wymaga użycia znaku. Drugi, również ważny problem, to jak uchronić znak przed nadmiernym jego używaniem, co mogłoby obniżyć jego wartość ochronną.

Nie wszystkie stowarzyszenia krajowe zgadzają się z takim rozwiązaniem, będąc bardziej restrykcyjnymi, jeśli chodzi o możliwości używania znaku. Poprawiony Regulamin jest próbą pogodzenia tych dwóch postaw i reprezentuje kompromis, który mamy szczerą nadzieję może być przyjęty przez wszystkich. Ruch Czerwonego Krzyża potrzebuje takiego Regulaminu i wszyscy jego członkowie muszą zgadzać się z jego postanowieniami. W tej formie zostanie on przedstawiony rządowi Państw- Stron Konwencji.

Jako strażnik Konwencji Genewskich i międzynarodowego prawa humanitarnego, MKCK wymaga, by Regulamin był zgodny z zasadami zawartymi w obowiązującym prawie. MKCK uważa, że proponowane szersze używanie znaku stanowi najdalej posunięte ustępstwo Ruchu, bez przekraczania postanowień Konwencji Genewskich. MKCK jest jednak gotowy zaakceptować taką interpretację Konwencji, o ile zostanie ona przyjęta przez państwa uczestniczące w Międzynarodowej Konferencji.

Uwagi ogólne na temat Regulaminu (nowego)

Z wyjątkiem artykułów 23 i 24 tekst nowego Regulaminu używania znaku Czerwonego Krzyża i czerwonego Półksiężycy przez Stowarzyszenia Krajowe jest podobny do tekstu poprzedniego.

Podstawowe różnice są następujące:

1. Co do formy - uznano za stosowne opatrzenie niektórych dyspozycji nowego Regulaminu wyczerpującym komentarzem lub tekstem odsyłającym do odpowiednich artykułów Konwencji Genewskich z 1949 roku i Protokołu Dodatkowego I z 1977 roku (celem ułatwienia lektury komentarz jest umieszczony obok tekstu i wyróżniony kursywą).
2. Uproszczone nazewnictwo. Utrzymano jedynie termin „znak” w miejsce innych wyrażen i synonimów takich jak: znak rozpoznawczy, znak Konwencji, znak Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy na białym tle. Aby podkreślić, że w każdym wypadku chodzi o różne użycie tego samego znaku, Regulamin rezygnuje z określeń „znak ochronny” i „znak rozpoznawczy”, które mimo praktycznych walorów były często źródłem nieporozumień. Regulamin opiera się w konsekwencji na terminach: „używanie ochronne” i „używanie informacyjne” znaku lub jego „używanie tytułem ochrony” lub „tytułem informacji”.
3. Zniesiono wszelkie wzmianki dotyczące czerwonego lwa i słońca. Znak ten nie jest używany od lipca 1980 roku, kiedy to Republika Islamska Iranu zdecydowała się przyjąć w jego miejsce czerwony półksiężyc.
4. W świetle Protokołu I, który stwarza Państwom możliwość używania znaku w odniesieniu do wszystkich jednostek i personelu medycznego, pojawia się możliwość podwójnej interpretacji: wąska w świetle Konwencji, dotyczy Stowarzyszeń państw, które są jedynymi stronami Konwencji; rozszerzona, w świetle Protokołu I, dotyczy Stowarzyszeń Państw-Stron Protokołu I.
5. Jak to już omówiono powyżej znacznie zmienione zostały artykuły 23 i 24. Należy zaznaczyć, że pozostając w granicach zgodności z Konwencją Genewską, zasady używania znaku w celu pozyskiwania dochodów stanowią najbardziej elastyczną jej interpretację i nie mogą być w żadnym wypadku przekraczane. Z drugiej strony nic nie zabrania stowarzyszeniom krajowym ustanawiania własnych, bardziej ścisłych reguł.

Wdrażanie i przestrzeganie Regulaminu

Na mocy artykułu 54 I Konwencji i artykułu 18 punkt 8 Protokołu I do obowiązków wszystkich Państw-Stron Konwencji oraz tych, które są związane Protokołami Dodatkowymi, należy podjęcie odpowiednich kroków prawnych, koniecznych do wprowadzenia w życie postanowień tych umów, chroniących znak przed niewłaściwym używaniem. Aby wspomóc państwa w wypełnianiu tego ważnego i delikatnego zadania, MKCK przedstawił na XXIV Międzynarodowej Konferencji Czerwonego Krzyża. Przewodnik n/t państwowej regulacji dotyczącej używania i ochrony znaku. (dokument CPA/5/1/1). Byłoby wskazane, by przewodnik i regulamin opublikowano łącznie.

Ponadto uznano za stosowne, jak wskazało kilka stowarzyszeń krajowych, przypomnieć w rezolucjach o poparciu, jakiego władze winny udzielać stowarzyszeniom, aby zapobiegać nadużyciom i karać za nie, jak również o dostosowaniu regulacji prawnej w tej dziedzinie. Niektóre stowarzyszenia krajowe wyraziły życzenie, aby MKCK przygotował dla ich członków tekst informacyjny n/t znaku w formie uproszczonej, dla celów upowszechniania. Kilka stowarzyszeń zwróciło uwagę na nadużycie znaku, jakie stanowi znak drogowy „szpital” (E, 12b) i domaga się usunięcia go z odpowiednich traktatów, a w szczególności z Konwencji Narodów Zjednoczonych z 8 listopada 1968 roku i Układu Europejskiego z 1 maja 1971 roku, uzupełniającego tę Konwencję. Uwagi dotyczące tego artykułu umieszczono

w nocy 1 Regulaminu, str. 26 MKCK i zainteresowane stowarzyszenia krajowe zwrócą się do właściwych instytucji celem zapewnienia takich zmian odpowiednich traktatów, by uniknąć stosowania znaków drogowych stanowiących naruszenie postanowień Konwencji Genewskich.